

ORATIO

IN FUNERE ANNIVERSARIO

Eminentissimi Cardinalis

JO. BAPTISTÆ ZENI

HABITA IN ÆDE BASILICÆ D. MARCI

A PETRO ANTONIO GRATAROL

VENETO CIVE

CORAM SERENISSIMO PRINCIPE

A C S E N A T U.

VENETIIS, MDCCLI.

APUD FRANCISCUM PITTERI.

SUPERIORUM PERMISSU.

ORATIO.

QUOD olim Athenis fieri solebat, SERENIS-
SIME PRINCEPS, PATRES SAPIEN-
TISSIMI, ut singulis annis ii cives pro con-
cione laudarentur, qui præclaram suæ vir-
tutis memoriam Reipublicæ reliquissent ;
idem facitis & vos regio more, & apparatu, hoc fu-
nere, hac instituta laudatione optimi civis vestri JOAN-
NIS BAPTISTÆ ZENI Cardinalis. Verum Athenien-
ses ex omni fere urbis memoria suorum res gestas lau-
dibus efferebant; vos unum civem toti civitati ad imi-
tandum proponitis : quod unius videlicet eximia virtus
exemplo omnibus esse possit. Illi eloquentissimis oratori-
bus laudandi munus demandabant; vos etiam adolescen-
tulos eloquentiæ ferme omnis expertes evocare consuevi-
stis :

ftis : quod in ZENO laudando orationis ornamentis minime opus effe videatur . Igitur recreatus iudicio veftro fapientiffimo , non in concione populari , fed coram Principe , ac Senatu , pro hac ætate , pro ingenio de immortalī veftro cive pauca dicam , ea fpe maxime fretus , fore ut ea me humanitate excipiat , qua tribus ab hinc annis hoc ex loco dicentem complexi fuiffis .

Nihil , inquam , opus eft prodire in hunc locum Periclem aliquem , qui exquisitis orationis coloribus , tantæ virtutis , quanta in ZENO fuit , imaginem proponat . Satis illa fe tuetur magnitudine fua ; fatis fplendet fuo pte lumine ; & oculis vix objecta aciem perstringit . Magnum , atque illufre ZENÆ Familiæ nomen eft ; Patriæ vero , atque hujus imperii longe maximum . Sed de his nihil jam loquar ; cum eam laudem multis communem fortuna fecerit . Romæ educatus , in urbe florētiffima ftudiorum tirocinium pofuit . Hoc cum audimus , fundamenta virtutis tantæ animo jam complectimur , quanta neceffe eft exempla , & documenta fuerint ejus civitatis , quæ habita femper fuit orbis terrarum veluti domicilium . At quibus auspiciis ? PAULLI II. Pontificis Maximi , avunculi fui . O felicem hominis ad magnæ nati institutionem ! qui cum tot haberet primæ illius di-

seiplinæ præsidia , præcipue tamen in avunculi summa dignitate , & singulari benevolentia stimulos , & exemplar ad magnarum rerum imitationem nactus esset . Quid ? An non illud maxima in laude ponemus , Pontificem prudentissimum JOANNIS BAPTISTÆ opera ad res gravissimas usum esse , ad sua adhibuisse consilia , eique rerum difficillimarum administrationem commisisse ? Quid tam amplum , tamque honorificum , quam in summorum hominum copia , quibus semper Roma floruit , ZENUM præ ceteris esse delectum ad ea munera , quæ fidem , quæ ingenium , quæ civilem prudentiam non modo in rebus agendis , sed etiam in hominum animis tractandis maxime requirebant ? Animo vero magno ea suscipere , suscepta mentis viribus sustinere , non invidiæ , non obtreptioni locum facere , cujus probitatis fuit , cujus consilii , ac sapientiæ ! Consecuta est Veneta legatio . Magnum in quovis homine , vel ætate , atque usu confirmato , cum pro muneris dignitate , tum pro rerum natura : verum in cive apud cives suos multo difficillimum . tamen dici non potest quanta adprobatione Pontificis , quanta patriæ benevolentia legationem obierit . An vero Cardinalis dignitatem verbis extollam ? At nomen ipsum , insignia , splendor , auctoritas , non modo admirationem popularem , sed etiam veluti rei sacræ magnam

gnam quamdam religionem injiciunt. Quis autem ignorat , hunc honorum esse finem , hoc præmium diuturni , & gloriosi laboris ? Quamquam in ZENO etiam majorum rerum initium fuit . Nam ingenium , consilium , fidem in gravissima religionis negotia tum maxime contulit ; effecitque , ut non modo industriæ , ac laborum , sed divitiarum etiam fructus vel in posteros redundaret . Neque enim ad luxuriam , ad inania spectacula , ad magnificos apparatus tantam intelligebat fortunarum copiam a Deo Optimo Maximo sibi concessam esse . cogitabatque , Cardinalis amplissimam dignitatem non opum nitore , non splendida suppellectili , non famulorum comitatu , sed virtutis magnitudine sustineri . Itaque in Dei cultum , in egentium subsidium facultates suas effundebat . Quid tam religiosum , tam splendidum , quam sumptuosas ædes erigere ? Hoc non ad privatorum , sed civitatum , ac Principum magnificentiam videtur pertinere : ac veteres illi Romani , qui aut in urbe , aut in municipiis ædem aliquam suis Diis posuerunt , nummorum , lapidumque monumentis una prope cum æmplis ipsis fuere immortalitati consecrati . Jam quis ignorat , ZENUM Cardinalem non unum , sed multa ; non in urbe , finitimaque solum provincia , sed passim per Italiam alia , atque alia templa exstruxisse ; perinde ac si ad
ædium

ædium sacrarum ædificationem , quemadmodum sapien-
 tissimus ille Salomon , a Deo ipso datus , & constitutus
 fuisset . Quis vestrum , Patres Conscripti , quis ceterorum
 civium in urbis historia vel mediocriter versatus , hoc
 præsertim sanctissimo tempore , supplicationibus ad qua-
 tuor ædes institutis , quis , inquam , Divi Fantini tem-
 plum invisit , qui Cardinalis ZENI magnificentiam , ac
 religionem non sit recordatus ? Mihi vero videntur non
 solum Modium , Carraria , Nervesia , sed maximæ etiam
 Italiæ urbes sacra illius ædificia certatim ostentare . ja-
 stat sua Patavium , effert Cremona sua , sua Raven-
 na commemorat amplissima , atque elegantissima . Quid ?
 An hæc sunt ejusmodi , quæ facundiam hominis diser-
 tissimi requirant , ut magna , & admirabilia videantur ?
 Pupillorum , mihi credite , simplex vox , viduarum ,
 puellarumque hunc patrem , hunc tutorem , defensore-
 que vocitantium multo est facundior ; gravior peregrini-
 norum , & ægrotantium admurmuratio , quibus excipien-
 dis , curandisque Xenodochia , & Nosocomia instituta : gra-
 vissima vero ejus testamenti vox , quo testamento egre-
 gius & vir , & civis moriturus decem aureorum millia
 in pauperes eroganda legavit ; & locupletissimi patrimo-
 nii , quod sacris ædificiis tot locis extruendis , levandis-
 que per tot annos egentium ærumnis , nondum tamen
 exhau-

exhauserat , Rempubicam ex asse hæredem instituit .
 Tantæ ille divini cultus , rerumque cælestium curæ ac
 sollicitudinis , tantæ in egenos , & calamitosos homines
 humanitatis , ac misericordiæ apud Deum Optimum
 Maximum immortalis præmio fruitur : ejus vero in
 Patriam amorem , ac singularis liberalitatis pignus illud ex-
 tremum vos cives civi rependitis , VENETI PATRES cum
 PRINCIPE SERENISSIMO . Magna quidem Venetæ
 historiæ ferunt decreta virtuti præmia in hac Republica :
 testantur etiam , Principem cum Senatu optimorum civium
 funus aliquando prosecutos : sed uni JOANNI BAPTIS-
 TÆ ZENO Cardinali per annos prope ducentos , &
 quinquaginta hic honos habitus est , hoc officii genus
 publice persolutum , & quamdiu Respublica steterit , rite
 persolvetur .

